

Warszawa, 2 września 2025 roku

STANOWISKO ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH WS. SKUTKÓW ZAWETOWANIA PRZEZ PREZYDENTA RP SPECUSTAWY UKRAIŃSKIEJ

25 sierpnia 2025 roku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej zawetował ustawę z dnia 5 sierpnia 2025 roku o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (dalej: *specustawa ukraińska*).

W obecnym kształcie *specustawa ukraińska* zapewnia legalny pobyt na terytorium Polski dla 992 487 osób wpisanych (z adnotacją „UKR”) do Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności tylko do dnia 30 września 2025 roku.

Oznacza to, że jeżeli we wrześniu nie zostaną wprowadzone zmiany, wygaśnie prawo do pobytu gwarantowane w art. 2 ww. *specustawy*. Spowoduje to objęcie pobytu tych osób innym reżimem prawnym, w ramach którego konieczne będzie masowe występowanie o wydanie zaświadczeń o objęciu ochroną czasową. To z kolei pociągnie za sobą problemy z dostępem do legalnego zatrudnienia, możliwością prowadzenia działalności gospodarczej, dostępem do świadczeń medycznych i społecznych. Dlatego istnieją uzasadnione obawy, że codzienne życie i funkcjonowanie wszystkich beneficjentów *specustawy ukraińskiej* stanie się poważnie utrudnione. Precyzyjne i szczegółowe regulacje *specustawy* mogą zostać zastąpione przez inne, mniej klarowne, a często jedynie deklaratywne przepisy prawa polskiego i unijnego.

W ciągu czterech dni od ogłoszenia decyzji Prezydenta RP do Infolinii i Punktu Konsultacyjnego **Fundacji „Ukraiński Dom”** napłynęły liczne pytania dotyczące praktycznych skutków prezydenckiego weta. Zdecydowana większość z nich odnosi się do kwestii legalności pobytu, statusu osoby w rejestrze PESEL oraz funkcjonowania polskich elektronicznych dokumentów tożsamości dla uchodźców po 30 września 2025 roku. Pojawiają się również pytania o zasady działania Ośrodków Zbiorowego Zakwaterowania (w których mieszka obecnie 24 000 osób) oraz o dostęp – na dotychczasowych warunkach – do świadczeń społecznych i medycznych dla osób należących do grup wrażliwych, wymienionych w art. 12 *specustawy ukraińskiej*, a także osób zarejestrowanych w ZUS jako osoby bezrobotne (w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 9–9c ustawy z dnia 13

Fundacja „Ukraiński Dom” (dawna nazwa: Fundacja „Nasz Wybór”) jest jedną z największych organizacji działających na rzecz wspólnoty ukraińskiej w Polsce. Od 2009 roku działamy w wielu obszarach: dostarczamy niezbędnej i wielowymiarowej pomocy i wsparcia dla migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce; wspieramy proces integracji Ukrainek/-ńców w Polsce; wspieramy rolę i rozumienie ukraińskiej kultury wśród migrantek/ów i Polaków; jesteśmy głosem ukraińskiej wspólnoty w Polsce, pracujemy na rzecz dialogu polsko-ukraińskiego i szeroko rozumianej pomocy Ukrainie, działamy jako rzecznik i obrońca praw migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce.

października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Jesteśmy przekonani, że podobne pytania trafiają także do innych organizacji zajmujących się pomocą uchodźcom wojennym w Polsce.

W związku z powyższym zwracamy się do:

1. Rady Ministrów RP, Sejmu i Senatu RP oraz Prezydenta RP z prośbą o jak najszybsze podjęcie wszelkich działań mieszczących się w granicach ich kompetencji, aby do dnia 30 września 2025 roku przepisy *specustawy ukraińskiej* zostały przedłużone na okres wskazany w **Decyzji Wykonawczej Rady (UE) 2025/1460 z dnia 15 lipca 2025 r. w sprawie przedłużenia tymczasowej ochrony wprowadzonej decyzją wykonawczą (UE) 2022/382**. Podczas planowań działań, prosimy też zawsze pamiętać o grupach szczególnie wrażliwych, wymienionych w art. 12 *specustawy ukraińskiej* (osoby, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, które ukończyły 60 rok życia, są kobietami w ciąży lub osobami wychowującymi dziecko do 12 miesiąca, samotnie sprawują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci). Zwracamy uwagę także na samą grupę dzieci jako tę szczególnie wrażliwą, wymagającą szczególnej ochrony i zagwarantowania przysługujących im praw.
2. Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz innych resortów współodpowiedzialnych za *specustawę ukraińską* apelujemy o przygotowanie i opublikowanie komunikatów informacyjnych skierowanych do beneficjentów specustawy. Powinny one jasno wyjaśniać wszystkie potencjalne skutki niewydłużenia okresu obowiązywania przepisów oraz zawierać wskazówki dotyczące kroków, jakie należy podjąć w celu zachowania prawa do legalnego pobytu, dostępu do rynku pracy, możliwości prowadzenia działalności gospodarczej oraz realizacji konstytucyjnego prawa do nauki w Polsce.

Obecny chaos informacyjny i prawny negatywnie wpływa na polskich pracodawców, rynek usług oraz Ukraińców zatrudnionych w instytucjach państwowych. Dodatkowo obciąża on urzędy odpowiedzialne za procedury legalizacyjne i ochronę międzynarodową. Sytuacja ta wywołuje duży niepokój zarówno wśród obywateli Ukrainy, jak i Polaków korzystających z ich pracy. Brak szybkich rozwiązań może prowadzić do poważnych problemów społecznych i gospodarczych, dlatego publikacja klarownych komunikatów jest kluczowa. Jesteśmy przekonani, że pomoże to ograniczyć panikę i uchroni beneficjentów specustawy ukraińskiej przed podejmowaniem decyzji, które mogłyby pogorszyć i tak już trudną sytuację wielu z nich.

Fundacja „Ukraiński Dom” (dawna nazwa: Fundacja „Nasz Wybór”) jest jedną z największych organizacji działających na rzecz wspólnoty ukraińskiej w Polsce. Od 2009 roku działamy w wielu obszarach: dostarczamy niezbędnej i wielowymiarowej pomocy i wsparcia dla migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce; wspieramy proces integracji Ukrainek/-ńców w Polsce; wspieramy rolę i rozumienie ukraińskiej kultury wśród migrantek/ów i Polaków; jesteśmy głosem ukraińskiej wspólnoty w Polsce, pracujemy na rzecz dialogu polsko-ukraińskiego i szeroko rozumianej pomocy Ukrainie, działamy jako rzecznik i obrońca praw migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce.

Lista sygnatariuszy:

Fundacja “Ukraiński Dom”

Fundacja Migrant Info Point

Fundacja Polskie Forum Migracyjne

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

Stowarzyszenie Homo Faber

Konsorcjum Migracyjne

Stowarzyszenie Nomada

Amnesty International Polska

Mapuj Pomoc

Ogólnopolska Grupa Inicjatywna Asystentów Międzykulturowych amTime

Fundacja Centrum Integracji Kobiet Nejmovirna PL

CARE Poland

Podlaskie Ochotnicze Pogotowie Humanitarne

Fundacja SonderTime

Fundacja Jesuit Refugee Service Poland

Fundacja Art Cluster

Fundacja „**Ukraiński Dom**” (dawna nazwa: Fundacja „Nasz Wybór”) jest jedną z największych organizacji działających na rzecz wspólnoty ukraińskiej w Polsce. Od 2009 roku działamy w wielu obszarach: dostarczamy niezbędnej i wielowymiarowej pomocy i wsparcia dla migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce; wspieramy proces integracji Ukrainek/-ńców w Polsce; wspieramy rolę i rozumienie ukraińskiej kultury wśród migrantek/ów i Polaków; jesteśmy głosem ukraińskiej wspólnoty w Polsce, pracujemy na rzecz dialogu polsko-ukraińskiego i szeroko rozumianej pomocy Ukrainie, działamy jako rzecznik i obrońca praw migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce.

Fundacja „Dom tam gdzie Ty”

Fundacja Leny Grochowskiej

Fundacja Ocalenie

Fundacja Save the Children Polska

Fundacja AB Show

Fundacja Emic

Fundacja VITA DE LEX

Stowarzyszenie MOST

Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych “KAFOS”

Fundacja Studio M6

Fundacja ZUSTRICZ

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych ę

Inicjatywa “Nasz Rzecznik”

Stowarzyszenie wspierające Inicjatywę “Nasz Rzecznik”

Polska Akcja Humanitarna

Fundacja dla Wolności

Stowarzyszenie na rzecz imigranckich rodzin osób z niepełnosprawnością “Patchwork”

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Stowarzyszenie “NIGDY WIĘCEJ”

Fundacja „**Ukraiński Dom**” (dawna nazwa: Fundacja „Nasz Wybór”) jest jedną z największych organizacji działających na rzecz wspólnoty ukraińskiej w Polsce. Od 2009 roku działamy w wielu obszarach: dostarczamy niezbędnej i wielowymiarowej pomocy i wsparcia dla migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce; wspieramy proces integracji Ukrainek/-ńców w Polsce; wspieramy rolę i rozumienie ukraińskiej kultury wśród migrantek/ów i Polaków; jesteśmy głosem ukraińskiej wspólnoty w Polsce, pracujemy na rzecz dialogu polsko-ukraińskiego i szeroko rozumianej pomocy Ukrainie, działamy jako rzecznik i obrońca praw migrantek/ów i uchodźczyń/ców z Ukrainy w Polsce.